

Smrt v Skalčevi družini.

kalec in njegova družina je stanovala v vlažni sobi. Dvoje oken je gledalo iz nje na tlak velikomestne ulice. Gosposki in kavalijski ljudje so se šetali po ulicah.

Cesta je bila široka, tlak ličen in uglajen.

Zunanje okno Skalčevega stanovanja je bilo popolnoma zaprašeno, da se ni razločil skozenj po cesti hiteči človek. Soba se pa ni prezračevala pri oknih, temveč pri vratih, kadar so se igrali mali Matijče, Cene, Mihec in Ivančka. Soba je bila sicer še dokaj prostorna, a vendar premajhna za vse štiri razposajenčke, kadar so se veselili svojih iger. Mati so bili v kuhinji pri opravkih, oče pa v tovarni. Zvečer so bili zbrani vsi skupaj. Tedaj so pestovali oče najmlajšega Mihca, Cene pa se je sukala malo Ivančko sredi sobe. Matijče se je oklepala v kuhinji matere in tožila, da ga hoče nekaj udušiti v prsih . . .

Mati so skuhalo večerjo. Potem so sedli vsi za zamazano in razrezljano mizo in jedli vsi iz ene skledice. Najsi jed ni bila najboljša, je vendar šla dobro v slast lačnim črvičkom in staršem; le petletni Matijče ni mogel jesti.

Po skupni večerni molitvi so šli mali spat, mati in oče sta pa še sedela za mizo. Oče, tovarniški delavec, je bral strokovni list, ki je isti dan izšel, in katerega so izdajali krščanskomisleči rodoljubi v onem velikem mestu.

„Miha, kaj praviš: naš Matijče mora biti nekaj bolan. Poglej njegovo blede lice in zelenkaste, trepetajoče ustne. Bojim se zanj. Zadnji čas je čisto tih; še igrati se mu ne ljubi z drugimi.“

„Pojdi, pojdi, Franca! To tako pride otroku. Bo morda par dni tak, potem bo pa boljši. Saj vsakomur kdaj kaj pomanjka; kako da bi otroku nikoli nič?“

„Jaz res mislim, Miha, da je Matijče bolan. Boš videl: ne bova ga imela več dolgo.“

„Nikar me ne straši s takimi mislimi! Saj veš, da ljubim tebe in otroke nad vse na svetu in da bi mi bil prehud udarec, ko bi me Bog obiskal s takim bičem. Čeprav malo zaslužim, vendar se rad trudim, da preskrbim malim kruha, da niso revčki lačni. Najdražje na svetu so mi otroci poleg tebe, Franca!“

„No, pa vendar: kaj misliš, kaj bi bilo Matijčetu? Stopi sem in ga poglej. Niti v spanju ni miren in poslušaj ta glas:“

„Mama, mene peče, — mene skeli; udušilo me bo! Pomagajte, ata!“

Tako je govoril mali Matijče v spanju, počasi, razločno, kot bi govoril odrasel človek.

„O Bog in Marija, naš Matijče je res bolan! Imaš prav, Franca! Pokliči zjutraj zdravnika, če bo mogel kaj pomagati.“

„Miha, izmed vseh štirih otrok, ki jih je nama podaril Bog, je bil Matijče vedno najpridnejši. Njegova smrt bi me zadela najhuje.“

„Ne govori o smrti, Franca! Lepo te prosim. Bog naju varuj kaj takega.“

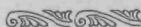
V pozno noč sta nadaljevala oče in mati pogovor o bolnem otroku in o svojih težavah. Lučca na mizi je brlela vedno bolj počasi in počasi, nazadnje pa ji je zmanjkalo petroleja. — — —

Mrzla zimska noč je bila zunaj. Zvezde pa so zlatile jasno nebo, kakor daleč je seglo oko. Proti jutru se je ena hipno utrnila in švignila po veseljstvu. — — —

Velikomestna ulica je bila prazna, tiha in zavita v zimski mraz.

Zjutraj ni vstal več Skalčev Matijče. Preselil se je ponoči v boljšo domovino k najboljšemu Zdravniku, kjer ne čuti več bolečin v prsih — — —

Vukovoj.

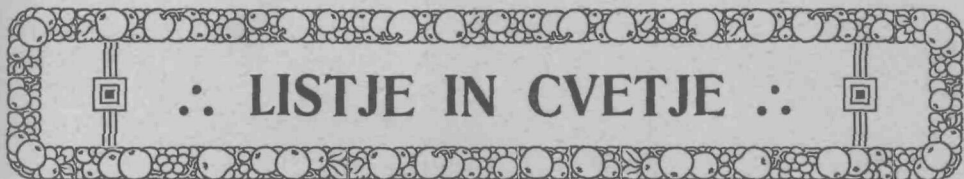
Drevje tarna.

Drevesa v gozdu šepetajo,
modrujejo o lepih dneh,
ko je na vejicah njihovih
igral cefirjev topel smeh.

Popevale so drobne ptice,
ves gozd je bil prelesten gaj,
cvetice bujne so cvetele,
a vse uničeno je zdaj.

Odpal je kras cvetoče dobe —
vendar, kot bi pri cvetu cvet
odpiral nežno, belo čašo,
visi od vejic ivje, led.

Mokriški.

Mladi zvezdoznanec.

Premičnice našega osolnčja (planeti). Med najsvetlejšimi zvezdami na nebu so že stari narodi opazili nekatere, ki vzbujajo pozornost po svoji mirni luči in po tem, da izpreminjajo svoje mesto med drugimi zvezdami. To so naše premičnice, zlasti Venera, Mart, Jupiter in Saturn. Tudi Merkur¹ je bil starim narodom že znan. O premičnicah našega osolnčja vam je „Vrtec“ že lani povedal važnejše podatke. Izvedeli ste imena premičnic in njih oddaljenost od solnca (str. 46), njih velikost (str. 62.), o njihovih potih okrog solnca in o času njihovega obtoka (str. 86.). Zdaj se pa hočemo o teh premičnicah poučiti še natančneje.

Merkur in Venera. Solncu najbližja premičnica je Merkur, oddaljen od solnca 58 milijonov *km*, za njim pride Venera v oddaljenosti 108 milijonov *km* od solnca. Merkur in Venera se ne moreta nikoli daleč oddaljiti od solnca, zato sta vidna le kot večernici po solnčnem zahodu, ali kot danici pred solnčnim vzhodom. Merkurja moremo le redko videti v naših krajih. Vendar ga naši

¹ Imena so povzeta po poganskih božanstvih starih Rimljanov. Merkur je bil bog trgovine, Venera boginja lepote, Mart bog vojske, Jupiter najvišji bog, bog dneva, luči in nebes, Saturn bog setve in rodovitnosti, Uran bog nebesa in Neptun bog morja.